

Giovanni Agnelli, l'últim cèsar

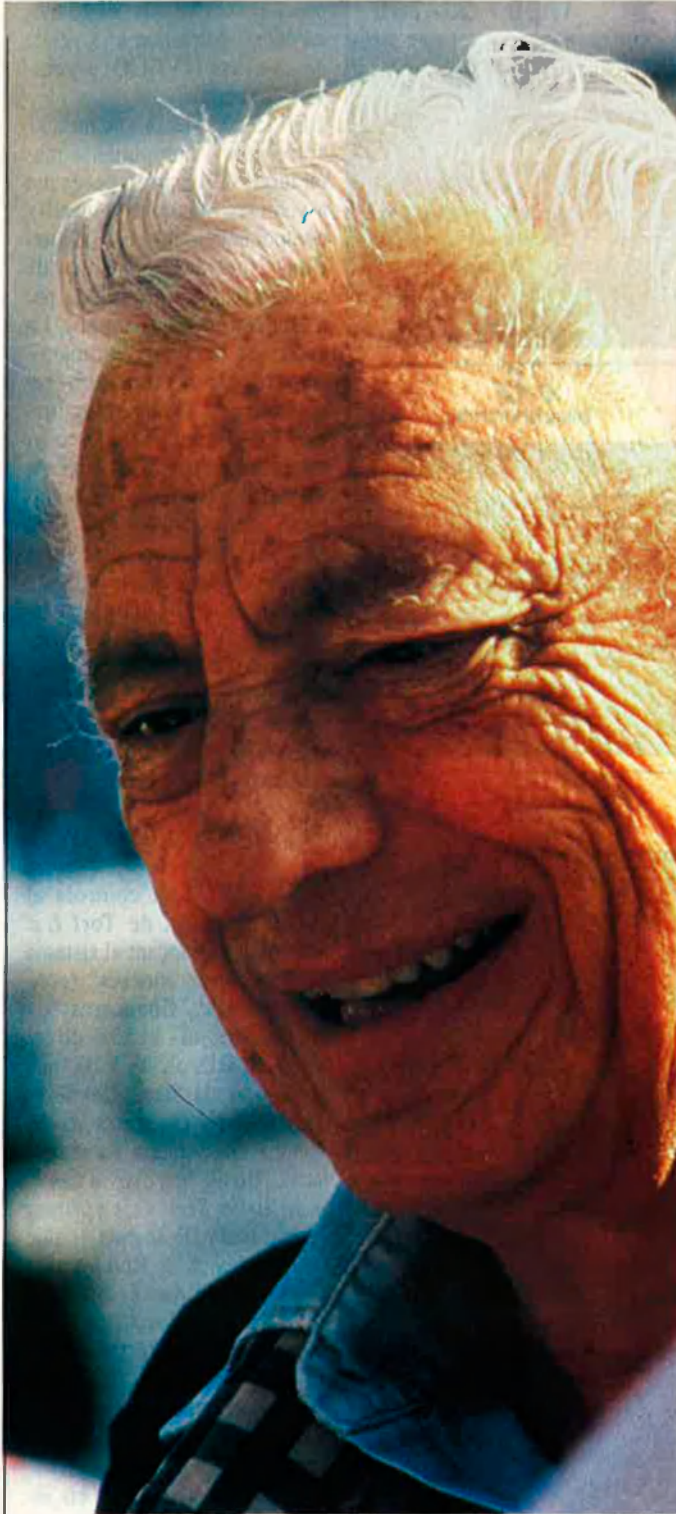
Indústria automobilística, editorials, assegurances, sector alimentari, financeres...i tot sota el control de l'altre president italià, Giovanni Agnelli. Amic de Kissinger i Jaruzelski, la seua manera de dirigir empreses forma part de la història més recent.

F IAT: dinastia que ha creat l'imperi econòmic més important d'Itàlia estenent el seu àmbit d'acció de la producció d'automòbils a les assegurances, la indústria de l'alimentació, la gran distribució comercial, la premsa i la banca; ho ha fet seguint una perspicax política financera. Aquesta és una definició que potser no discutirà ningú, ni els membres de la dinastia, ni els molts que els fan guerra.

La dinastia naix a finals del segle passat (1899), quan Giovanni Agnelli, avi de l'homnim president de l'actual FIAT SpA, funda la **Fabbrica Italiana Automobili Torino** (FIAT). Passats els primers anys de rodatge, la FIAT contribuï en el decenni dels 30 a la primera motorització dels italians amb els models *Topolino* i *Balilla*. Després de la II Guerra Mundial, la FIAT va crear per als italians els gloriosos "500" i "600".

La resta va anar venint. Avui es pot dir que, en molts sectors de la producció italiana, "no es mou una fulla que FIAT no vulga". No s'acaba aquí la força de la dinastia. Resulta evident que, sense intervencions polítiques directes, l'imperi dels Agnelli ha condicionat i condiciona (cosa que naturalment fa quan li convé) moltes decisions del Parlament o del govern, sobretot en el camp econòmic.

La FIAT, com quasi tots els grossos industrials italians, té un acord tàcit amb la Democràcia Cristiana, que governa Itàlia des que es va acabar la II Guerra Mundial. Segons aquest acord, el capital privat produeix béns i fica les normes del mercat; els demòcrata-cristians administren la màqui-

Giovanni Agnelli.

na de l'estat, que usen com a instrument per a reforçar el propi poder polític. No és estrany, doncs, que el sistema ferroviari estatal sigui un ineficient pou de deutes i que, en canvi, s'hagi desenvolupat una densa xarxa d'autopistes per on corren, nombrosíssims, els vehicles fabricats per la FIAT.

La potència de la FIAT o, més ben dit, de la família Agnelli deriva de l'estructura financera de l'empresa, sistema de capses xineses en què la més grossa conté totes les altres. Amb sil·logisme molt simplificat diríem que si a controla b, b controla c, c controla n, aleshores a controla b, c i n. La capça grossa de la FIAT és la **Giovanni Agnelli & C**, societat en comandita que, com a únic capital, té quasi totes les accions ordinàries de l'IFI, financera que controla totes les activitats del grup a través d'altres financeres on té el paquet de control.

Totes aquestes accions ordinàries pertanyen a la família Agnelli, no són vendibles i són les úniques que tenen dret de vot a les assemblees ordinàries de l'IFI. Com que les assemblees ordinàries elegeixen el consell d'administració, és evident que la màquina de control de tota l'activitat del grup sempre és en mans de persones designades per la família Agnelli, encara que bona part de les empreses controlades siguin societats anònimes en què teòricament els altres accionistes tenen vot i veu.

El capítol més important del grup és, sens dubte, la producció de vehicles de motor i de components automobilístics. Cal dir que tots els cotxes fabricats actualment a Itàlia són de "marca Agnelli": FIAT, Al-

Primavera

NOVETATS en LLIBRES

edicions 62 s/a

HISTÒRIA DEL SETGE DE LISBOA

José Saramago

El Confident, 6; 256 pàgines

La història d'un amor crepuscular al cor de la Lisboa antiga. El darrer llibre del millor novel·lista portuguès actual.

EDITORIAL TRES I QUATRE

VICIS DEL TEMPS

Valentí Puig

La Unitat, 137; 224 pàgines.

Una sèrie d'articles apareguts a la revista *El Temps*, amb l'estil àgil i rellexiu tan característic del seu autor.

Edicions BROMERA

TIRANT LO BLANC

Joanot Martorell
Versió de Francesc Machirant

Il·lustracions de M. Boix

Una versió a l'abast de tots

Editorial Empúries

EL CATALÀ QUE ARA ES PARLA

Ivan Tubau
Biblioteca Universal Empúries, 42

Llengua i periodisme a la ràdio i la televisió.

La Galera

MANS DE BRONZE

Josep Vallverdú
Il·lustracions de R. Recio i J. Villagrasa

Col·lecció Els grumets de La Galera, 99

Recreació del mite de Teseu.

curial

ELS MARGES 41

Revista de llengua i literatura.

Dirigida per Joaquim Molas

Edicions Proa

EL JARDÍ DELS SET CREPUSCLES

Miquel de Palol

A tot vent, 273, 274 i 275.

Premi de narrativa de la Generalitat de Catalunya 1988-89.

Premio Nacional de la Crítica.

Premi "Creixells"

Premi "Crítica" Serra d'Or

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

MANUAL D'ÚS DE L'ESTÀNDARD ORAL

Josep Llacun

Col·lecció Educació / Materials.

Una proposta unitària d'un estàndard oral vàlid per als reptes de la comunicació d'avui.

fa Romeo, Lancia, Autobianchi, Ferrari, Maserati, Innocenti. Es a dir, la FIAT es fa competència a si mateixa, havent comprat totes les marques. D'aquesta manera, el 54'1% dels 52 bilions 200.000 milions de lires facturats el 1989 per la FIAT SpA correspon a cotxes venuts. El 15'6%, en canvi, correspon a la venda de camions (IVECO) i vehicles industrials.

El 15'3% de la facturació correspon a components metal·lúrgics (Teksind), peces per a vehicles (Magneti Marelli), components industrials (Gilar dini) i mitjans i sistemes de producció, com ara robots per a fabricar cotxes (Comau), La venda de tractors i de màquines excavadores (Geotech) representa el 5'7% de la facturació. En el camp de les construccions ferroviàries (Ferroviana di Savigliano), la facturació arriba al 0'6% del total. La FIAT Avio, que, entre altres coses, produeix avions militars i la turbobomba d'oxigen líquid per al motor Vulcain del vector Ariane V, arriba a facturar l'1'7% del total. La resta es distribueix en petites quotes entre empreses d'enginyeria civil (Impresit, Cogefar).

MOTORS I ROTATIVA

La FIAT SpA controla el 100% del diari de Torí *La Stampa* i, mitjançant el sistema de les "capses xineses" (concretament les financeres Secind i Gemina), el 55% de les Edizioni Rizzoli de Milà, que publiquen els diaris *Corriere della Sera* i *Gazzetta dello Sport* i una vintena de setmanaris. No és ben clar si *Corriere della Sera* és el primer diari d'Itàlia (li disputa el lloc *La Repubblica* de Roma), però és indiscutible que la *Gazzetta dello Sport* és, i molt de llarg, el primer diari esportiu del país.

Els diaris controlats pels Agnelli defensen, no sense elegància periodística, les posicions dels propietaris: els industrials fan funcionar el mer-

car tal com els sembla i la Democràcia Cristiana i els seus satèl·lits de govern (socialistes, socialdemòcrates, republicans i liberals) exerceixen el poder polític tal com els sembla.

Es contraposa a aquest cor de lloança el grup de l'editorial Mondadori, de la qual depenen (sempre segons el sistema de les capsas xineses) *La Repubblica*, els setmanaris *L'Espresso* i *Panorama* i una altra trentena de revistes. Per una sèrie de cessions financeres, aquest grup ha passat momentàniament al control del "rei de la televisió privada" Silvio Berlusconi, amic dels socialistes.

Abans de la *razzia* de Berlusconi, el grup Mondadori era controlat per Carlo de Benedetti, senyor de l'Olivetti i únic capitalista italià a sostenir que les normes del mercat han de ser fixades per l'estat i que no fóra cosa dolenta que s'arribés a una alternativa de poder al monopoli democristià gràcies, per exemple, a un acord de totes les esquerres (inclosos els comunistes).

Si bé les publicacions de la Mondadori depenen, per ara, de Berlusconi (favorable, com a amic dels socialistes, als actuals equilibris de poder polític i, per això al govern constituït), els directors de les publicacions de la Mondadori, particularment Eugenio Scalfari

(*La Repubblica*), continua sostenint les tesis de De Benedetti, enemic declarat de la FIAT. Els socialistes callen prudentment. Entre altres coses perquè encara no se sap què sentenciaran els jutges als quals ha estat sotmesa la qüestió de la Mondadori.

La FIAT controla totalment o parcialment, mitjançant les seves financeres, diverses editorials (**Etas Kompass, Fabbrì, Bompiani**), una companyia d'assegurances (**Toro**), una cadena nacional de grans magatzems (**Rinascenza-UPIM**) i una indústria de derivats de la llet i de la carn (**Gal-**

bani). I, naturalment, altres desenes d'empreses en què les seves financeres tenen el paquet accionari de control.

Com sempre hem dit en català, diner crida diner. No fa molt, Agnelli va tractar d'apoderar-se, mitjançant la Gemina, del Nuovo Banco Ambrosiano, nat de la cendra del Banco Ambrosiano, que Roberto Calvi va deixar ben mal parat l'any 1982 quan es va suïcidar (o el van suïcidar) sota un pont de Londres, però que ha obtingut últimament resultats òptims.

L'operació havia de ser duta a terme per Mediobanca, un

dels socis de la Gemina dominada pels Agnelli. S'hi va oposar **Giulio Andreotti**, cap de govern, senyor omnipotent de la Democràcia Cristiana i, segons males llengües, de poders molt menys honorables. Andreotti es va comportar d'aquesta manera, malgrat que els diaris dels Agnelli no li siguin adversaris, perquè té ben present el pacte tàcit entre el seu partit i els industrials: el mercat es cosa dels capitalistes, el poder (en el qual cal incloure la banca) és cosa dels polítics.

Naturalment, l'àmbit d'acció dels Agnelli va molt més enllà

d'Itàlia. De fet, són propietaris d'un imperi multinacional que els obliga a tenir relacions amb la finança i la indústria del món sencer. La millor manera de fer negocis a escala mundial és tenir bones relacions amb tothom. Probablement per això, Gianni Agnelli, president de la FIAT SpA, és bon amic del president de Polònia **Wojciech Jaruzelski** i de l'ex-secretari d'Estat nord-americà **Henry Kissinger**, amb el qual forma part de la Trilateral, o club de negocis d'àmbit planetari.

Giovanni Agnelli és de fet un emperador. Els altres (parents i col.laboradors) li omplen la cort. Com a bon emperador, Agnelli es preocupa del pa dels seus súbdits fent-los treballar o viure decentment. Però també es preocupa del circ: per això és el gran patró d'una societat de futbol, el Juventus, a la qual molts dels treballadors d'Agnelli paguen una part dels guanys per tenir el carnet. Diner crida diner.

Jordi Minguell (Roma)

